

94(477)
С 59

НА ВАРТІ БУЛАВИ

Олексій Сокирко

Художник
Сергій
Шаменков

**НАДВІРНІ
ВІЙСЬКА
УКРАЇНСЬКИХ
ГЕТЬМАНІВ
СЕРЕДИНИ XVII —
ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XVIII СТ.**

94(497)
с 59

Олексій Сокирко

НА ВАРТІ БУЛАВИ

НАДВІРНІ ВІЙСЬКА УКРАЇНСЬКИХ ГЕТЬМАНІВ
СЕРЕДИНИ XVII — ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XVIII СТ.

Художник Сергій ШАМЕНКОВ

Київ TEMPORA 2018

УДК 82-96-91:355(477)»16/17»
ББК 84:68(4Укр)51
С 59

*Рекомендовано до друку Вченою радою історичного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 13 від 1 червня 2017 р.)*

*Рецензенти: Віктор Брехуненко доктор історичних наук, професор (Інститут
української археології та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України)
Ольга Ковалевська доктор історичних наук, старший науковий співробітник
(Інститут історії України НАН України)*

*Автор складає подяку Юлії Олійник, Ользі Ковалевській, Наталії
Старченко, Ользі Васильєвій та Ярославу Тинченку за допомогу
в підготовці та виданні цієї книги*

Художні реконструкції:
Редакція:
Дизайн, верстка:

*Сергій Шаменков
Леся Марченко
Марія Шмуратко*

Сокирко О.

С 59 **На варті булави.** Надвірні війська українських гетьманів середини XVII — другої половини XVIII ст.: науково-популярне видання. — К.: Темпора, 2018. — 184 с.: іл.

Пропоновану книгу присвячено одному з найяскравіших явищ у мілітарній культурі козацької доби — гетьманському надвірному війську. Автор веде детальну оповідь про історію зародження надвірних формувань, їх організацію, комплектування, жалування, озброєння та одяг. Перед читачем постає яскрава картина побуту гетьманських гвардійців, їхньої участі у війнах і повсякденні гетьманського двору.

Дослідження доповнюють сучасні реконструкції одностроїв, спорядження та озброєння гетьманських гвардійців, уперше відтворені на основі тогочасних зображень і документів.

Видання розраховане на науковців, студентів і широке коло шанувальників історії українських збройних сил.

ISBN 978-617-569-325-4

УДК 82-96-91:355(477)»16/17»
ББК 84:68(4Укр)51

ISBN 978-617-569-325-4

© Темпора, 2018

ЗМІСТ

Вступ	7
Гетьманські преторіанці	20
У полум'ї Руїни	36
Золотий вік гетьманської гвардії	78
Від війська до почесної варты	107
В мундирах і перуках	132
Епілог	166
Додатки	170
Джерела та література	172